

การประยุกต์ใช้โปรแกรมสเปรดชีทในงาน

ออกแบบโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก

APPLICATION OF SPREADSHEET PROGRAM IN DESIGN OF REINFORCED CONCRETE STRUCTURES

สมพร อรรถเศรษฐ์ *
Somporn Attasaernewong

กิติ ศรีวัฒนามิณทร์ **
Keerati Sriwatanamakin

สถาพร โภคา ***
Sdhabhon Bhoka

***

***

บทคัดย่อ

บทความนี้เสนอการประยุกต์ใช้โปรแกรมสเปรดชีท (Spreadsheet) ในงานออกแบบโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กกล่าวถึงหลักการเบื้องต้น ข้อกำหนด องค์ประกอบของ Worksheet ฟังก์ชันตรรก (Logic Function) การคำนวณ ผลลัพธ์ และตัวอย่าง Worksheet อย่างง่ายที่ปราศจากคำสั่งมาโคร (Macro Command) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นข้อได้เปรียบของโปรแกรมประเภทสเปรดชีทซึ่งได้แก่ความสะดวกในการจัดรูปแบบขั้นตอนการทำงานของ Worksheet ความถูกต้องแม่นยำและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของผลลัพธ์ ความยืดหยุ่นและคล่องตัวในการที่จะดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพการใช้งานหรือตามวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ บทความนี้เลือกใช้โปรแกรม QUATTRO PRO R.4.0 เป็นเครื่องมือในการพัฒนา Worksheet เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพสูงเพิ่มข้อมูลทุกเพิ่มมี File Extension เป็น WK1 สามารถที่จะถูกนำไปใช้ภายใต้โปรแกรมสเปรดชีท LOTUS 123 R.2.2, 2.3 หรือ 2.4. สำหรับข้อกำหนดและวิธีการออกแบบได้ยึดถือวิธีการตามทฤษฎีอีลาสติก (Elastic) ซึ่งได้กล่าวไว้ในมาตรฐานสำหรับอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กฉบับแก้ไขครั้งที่ 2 (ตุลาคม 2534) โดยกรมการสาขาวิศวกรรมโยธา (พ.ศ. 2533-2534) วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย

ABSTRACT

This paper deals with an application of spreadsheet programs in design of reinforced concrete structures. The contents include basic idea, design criteria, component of design worksheet, input data, calculation, results, logic functions and example of easily design worksheet that without macro command. This paper also attempts to point out an advantage

* นักวิจัยสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Research Specialist Asian Institute of Technology)

** วิศวกรระดับ 6 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (Engineer Level 6 Electricity Authority of Thailand)

*** วิศวกรโครงสร้าง บริษัท ดับบลิว เอส เค อินเตอร์คอนซัลท์ จำกัด (Structural Engineer WSK International Co., Ltd.)

of using the spreadsheet program that are the orientable format and sequence of worksheet, precise calculation and output, exact format of presentation and flexible for modification as desiration of user. In this paper, the well-known spreadsheet program, namely "QUATTRO PRO Release 4.0" is used as a tool to develop the design worksheet. The reason is that it is a high efficiency program and compatibility to LOTUS 123 Release 2.2, 2.3 and 2.4 when the file extension "WK1" is setup. Design criteria used in this paper shall follow the Elastic method, outlined in Standard for reinforced concrete structures, 2nd. revision (October 1991) that was published by the Civil Engineering Chapter, Engineering Institute of Thailand (1990-1991)

บทนำ

การพัฒนา Worksheet สำหรับใช้งานออกแบบโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับขั้นตอนการเลือกรูปตัด, เหล็กเสริม และการตรวจสอบคุณสมบัติของรูปตัดที่เสริมเหล็กซึ่งเป็นการลองผิดลองถูก (Trials & Errors) และเป็นขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซาก (Routine) บางครั้งวิศวกรผู้ออกแบบต้องการได้รูปตัดและเหล็กเสริมขนาดอื่นที่มีคุณสมบัติเทียบเท่ากันเนื่องจากเหตุผลต่าง ๆ เช่น ความต้องการและข้อจำกัดของแบบประณีตสถาปัตยกรรมหรือความประหยัด เป็นต้น Worksheet ที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้งานออกแบบเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือ (Tools) ในการลองผิดลองถูกและการทำงานที่ซ้ำซากได้เป็นอย่างดีโดยทำงานได้รวดเร็ว และถูกต้องแม่นยำกว่าการคำนวณด้วยมือ เนื่องจากจะไม่ปรากฏความผิดพลาดที่เกิดขึ้นโดยมิได้ตั้งใจ (Truncation Errors) Worksheet ซึ่งเสนอในบทความนี้ พัฒนาขึ้นโดยยึดถือข้อกำหนดสำหรับการออกแบบโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก, ทฤษฎีอิลาสติก ซึ่งรายละเอียดกล่าวไว้ในเอกสารอ้างอิง (1)

องค์ประกอบของ Worksheet

Worksheet ที่ถูกพัฒนาขึ้นภายใต้โปรแกรมสเปรดชีตซึ่งนำเสนอในบทความนี้ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนป้อนข้อมูล (Input)

ได้แก่ ชนิดและคุณสมบัติของวัสดุ เช่น ชนิด

ของเหล็กเสริม SR-24, SD-30 แรงอัดประลัยของคอนกรีต (f_c') และ ค่าตัวคูณลดกำลัง (Factor), แรงเช่นแรงตามแนวแกน (Axial Force) โมเมนต์ดัด (Bending Moment) แรงเฉือน (Shear) โมเมนต์บิด (Torsional Moment), ขนาดมิติของรูปตัด (Dimensions) ความยาวช่วง (Span Length) ความกว้าง (Width) ความลึกหรือความหนา (Depth or Thickness) และระยะหุ้มของคอนกรีต (Covering) ขนาด, จำนวน และ/หรือตำแหน่งของเหล็กเสริม เช่น เส้นผ่านศูนย์กลาง (Diameter of Bar), จำนวน (Number of Bars) และตำแหน่งของเหล็กเสริมในแต่ละชั้นหรือทิศทาง ในโปรแกรมสเปรดชีต เซล (Cell) ใดๆ ของ Worksheet ที่เป็นส่วนที่จะต้องป้อนค่าตัวเลข (Input Data) จะถูก Unprotected ไว้เพื่อให้ผู้ใช้สังเกตได้ง่ายในการที่จะแก้ไขข้อมูลเหล่านั้น

ส่วนผลลัพธ์ (Results)

ส่วนผลลัพธ์ได้มาจากการเขียนสูตร (Formula) ลงในแต่ละเซลล์ที่ต้องการโดยที่เซลล์เหล่านี้จะถูก Protected เอาไว้และค่าผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณตามสูตรซึ่งปรากฏบนเซลล์นี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามค่าตัวเลขข้อมูลที่ถูกป้อนหรือแก้ไขใหม่

เพื่อความสะดวกในการเขียนและการตรวจสอบสูตรในแต่ละเซลล์ผู้เขียน Worksheet อาจตั้งชื่อ (Named) ค่าตัวแปรในแต่ละเซลล์เอาไว้ก่อน การตั้งชื่อตัวแปรเหล่านี้ก็จะทำได้ทั้งในเซลล์ที่ Protected หรือ

Unprotected ตัวอย่างเช่นเซลล์ที่เก็บค่าตัวแปรซึ่งเป็นค่าแรงอัดประลัยของคอนกรีตจะถูกตั้งชื่อว่า FC' เซลล์ที่เก็บค่าตัวคูณ (Factor) จะถูกตั้งชื่อว่า FACTOR ดังนั้นเซลล์ที่แสดงค่าแรงอัดที่ยอมให้ของคอนกรีต (ซึ่งถูกตั้งชื่อว่า FC) จะเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$FC = + FACTOR * FC'$$

หากค่าในเซลล์ที่ชื่อว่า FC และ FACTOR มีค่าเท่ากับ 240 และ 0.45 ตามลำดับในเซลล์ที่แสดงค่า FC จะมีค่าเท่ากับ 108 (240X0.45) ปรากฏอยู่ การตั้งชื่อ (Named) ตัวแปร, ในเซลล์ต่าง ๆ ทำโดยคำสั่งดังนี้

/E.N.C. ชื่อตัวแปร, ตำแหน่งเซลล์

ฟังก์ชันตรรกที่ใช้เพื่อตรวจสอบสถานะ

เป็นฟังก์ชันตรรกที่สร้างเงื่อนไขเพื่อตรวจสอบสถานะ และความสมเหตุสมผลแต่ละลำดับขั้นตอนการออกแบบ หรือ ผลลัพธ์ รูปแบบของคำสั่ง @IF (เงื่อนไข, ผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับเงื่อนไข, ผลลัพธ์อื่นที่ไม่สอดคล้องกับเงื่อนไข) ผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับเงื่อนไขหมายถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากเงื่อนไขนั้นเป็นจริงและผลลัพธ์ที่ไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขหมายถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากเงื่อนไขนั้นเป็นเท็จ ตัวอย่างเช่นในการตรวจสอบสถานะของคานคอนกรีตเสริมเหล็กจะต้องมีการเปรียบเทียบระหว่างโมเมนต์ดัด (Bending Moment, M) ที่กระทำต่อคานกับโมเมนต์ต้าน (Resisting Moment, Mr) ฟังก์ชันตรรกที่ใช้เพื่อตรวจสอบจะเป็นดังนี้

@IF(M<=M, "SINGLE REINFORCEMENT", "DOUBLE REINFORCEMENT")

ในการตรวจสอบสถานะและความสมเหตุสมผลของแต่ละขั้นตอนการออกแบบผลลัพธ์ที่สอดคล้อง และไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขอาจเป็นความเห็น (Comment) สั้น ๆ ซึ่งวิศวกรผู้ออกแบบนิยมเขียนกำกับในรายการคำนวณ อาทิเช่น "YES", "NO", "OK", "TRY AGAIN", "REASONABLE" เป็นต้น

ฟังก์ชันตรรกที่ใช้เพื่อกำหนดทางเลือก

ฟังก์ชันตรรกประเภทนี้เหมือนกับฟังก์ชันตรรกที่ใช้ตรวจสอบสถานะแต่มีข้อแตกต่างกันตรงที่ผลลัพธ์ที่สอดคล้อง และไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขจะให้ค่าเป็นตัวแปร (ตัวเลข) ตัวอย่างเช่นการคำนวณหาแรงเฉือนส่วนที่เกินกว่าความสามารถที่รูปตัดคอนกรีตจะสามารถรับได้ (V'=V-Vc)

$$@IF(V-Vc <= 0, 0, V-Vc)$$

ฟังก์ชันตรรกที่ใช้เพื่อกำหนดทางเลือกและตรวจสอบสถานะ

ลักษณะการใช้งานและรูปแบบคำสั่งจะเป็นการผสมผสานกัน กล่าวคือผลลัพธ์ที่สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขอาจเป็นตัวแปรหรือเป็นตัวอักษร (character) ตัวอย่างเช่นการเสริมเหล็กปลอกเพื่อรับแรงเฉือนส่วนที่เกินกว่าความสามารถของรูปตัดคอนกรีตจะสามารถรับได้

$$@IF(V' < 0, (n * Av * V) / v, "NOT REQUIRED")$$

ฟังก์ชันตรรกที่มีหลายเงื่อนไข และทางเลือก
กำหนดให้ X1, X2, X3, ..., Xn เป็นจำนวนเงื่อนไขที่จะต้องตรวจสอบ

Y1, Y2, Y3, ..., Yn เป็นผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับเงื่อนไข X1, X2, X3, ..., Xn ตามลำดับ
Ym เป็นผลลัพธ์ที่ไม่สอดคล้องกับเงื่อนไข X1, X2, X3, ..., Xn

ฟังก์ชันตรรกที่ประกอบด้วยหลายเงื่อนไขและผลลัพธ์หรือสถานะที่ต้องการทดสอบอาจเขียนได้ดังนี้
(1) การใช้คำสั่ง @IF ซ้อนกันเป็นลำดับขั้น หลาย ๆ ชั้น รูปแบบของคำสั่ง

@IF(X1, Y1, @IF(X2, Y2, @IF(X3, Y3, ..., @IF(Xn, Yn, Ym)))

วิธีการนี้มีข้อเสียเปรียบสองประการคือ คำสั่งจะมีความยาวทำให้ผู้เขียน Worksheet สับสนและผิดพลาดได้และในบางครั้งจำนวน Character ก็มากเกินไป

จะบรรจุคำสั่งดังกล่าวลงในเซลล์ได้

(2) การใช้ Operation #AND# หรือ #OR# เพื่อเชื่อมเงื่อนไขตั้งแต่สองเงื่อนไขซึ่งมีผลลัพธ์สอดคล้องกับเงื่อนไขร่วมกันเท่ากับ หรือ สอดคล้องกับเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งเป็นอย่างน้อย

เช่น กำหนดให้ผลลัพธ์ Ymn สอดคล้องกับเงื่อนไข Xm และ Xn

Ym'n' สอดคล้องกับเงื่อนไข Xm หรือ Xn

Ym'n" ไม่สอดคล้องทั้งเงื่อนไข Xm และ Xn

รูปแบบของคำสั่ง

@IF(Xm#AND#Xn, Ym'n, (Ym'n' หรือ Ym'n"))

@IF(Xm#OR#Xn, Ym'n', (Ymn หรือ Ym'n"))

ในแต่ละคำสั่ง Operation #AND#, #OR# หรือใช้ทั้ง #AND# และ #OR# ร่วมกันมากกว่าหนึ่ง Operation ได้

ฟังก์ชันทางสถิติที่ใช้สำหรับการเปรียบเทียบ

ในบางกรณีฟังก์ชันทางสถิติที่ใช้สำหรับเปรียบเทียบค่าสูงสุดและต่ำสุดจะทำให้รูปแบบของคำสั่งสั้นและเข้าใจง่ายกว่าการใช้ฟังก์ชันตรรกะ @IF ดังที่กล่าวข้างต้นแต่เพียงอย่างเดียว รูปแบบของคำสั่ง

@MAX(X1, X2, X3,...., Xn)

@MIN(X1, X2, X3,...., Xn)

กำหนด X1, X2, X3,....,Xn เป็นค่าฟังก์ชันหรือตัวแปร ตัวอย่างเช่นในการคำนวณหาระยะเรียงของเหล็กปลอม ซึ่งเลือกใช้ค่าต่ำสุดระหว่างค่าที่คำนวณจากผลของแรงเฉือน, ครึ่งหนึ่งของความลึกของหน้าตัดและ 0.30 ม.

@IF(V<=Vc,@MIN(D/2,0.30),@MIN

(2Av*fv / (V-Vc),D/2,0.30)

ฟังก์ชันพิเศษ

ฟังก์ชันพิเศษที่ใช้ใน Worksheet ที่นำเสนอในบทความนี้เป็นฟังก์ชันที่ใช้สำหรับการค้นหาค่าที่สอดคล้องกับค่าเริ่มต้นจากกลุ่มเซลล์ รูปแบบของคำสั่ง

@HLOOKUP(ค่าเริ่มต้น, กลุ่มเซลล์, OFFSET)

@VLOOKUP(ค่าเริ่มต้น, กลุ่มเซลล์, OFFSET)

โดยที่คำสั่ง @HLOOKUP ใช้ค้นหาค่าจาก

กลุ่มเซลล์ตามแถว และคำสั่ง @VLOOKUP ใช้ค้นหาค่าจากกลุ่มเซลล์ตามคอลัมน์ตัวอย่างเช่นใน Worksheet ออกแบบพื้นสองทางตามวิธีการของมาตรฐานสำหรับอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กฯ ซึ่งจะเริ่มต้นด้วยการตรวจสอบสภาพของที่รองรับ (Supports) สัดส่วนระหว่างด้านสั้นต่อด้านยาว ($m=A/B$) และจะนำข้อมูลเหล่านี้ไปค้นหาค่าสัมประสิทธิ์สำหรับโมเมนต์บวกและลบของด้านสั้นและด้านยาว ค่าสัมประสิทธิ์สำหรับโมเมนต์ดัดของแผ่นพื้นที่มีลักษณะที่รองรับ และสัดส่วนด้านสั้นต่อด้านยาวแตกต่างกันจะถูกจัดเตรียมไว้ล่วงหน้าโดยถูกป้อน (Input) เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของ Worksheet การค้นหาค่าสัมประสิทธิ์ที่สอดคล้องกับแผ่นพื้นที่ออกแบบกระทำได้โดยใช้คำสั่ง @HLOOKUP และ @VLOOKUP

ทางเลือกของผลลัพธ์

ส่วนผลลัพธ์ของ Worksheet ออกแบบโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กสามารถที่จะถูกจัดเตรียมให้มีหลาย ๆ ทางเลือก เพื่อผู้ออกแบบจะเลือกใช้ตามความเหมาะสม ดังเช่น Worksheet สำหรับออกแบบพื้นเสา และฐานรากที่นำเสนอในบทความนี้ได้แสดงผลลัพธ์อันได้แก่ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง จำนวนและระยะเรียงของเหล็กเสริมให้มีหลายทางเลือกซึ่งผู้ออกแบบสามารถที่จะเลือกขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางจำนวนและระยะเรียงของเหล็กเสริมที่เหมาะสมกับรูปตัดที่เลือกใช้ได้

การแสดงผลลัพธ์เป็นรูปภาพ

บางกรณีการแสดงผลลัพธ์เป็นรูปภาพมีประโยชน์ในการตรวจสอบความถูกต้องและความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ถูกป้อน หรือรูปตัดและเหล็กเสริมที่ออกแบบอย่างไรก็ตามการแสดงผลลัพธ์เป็นรูปภาพก็ไม่สามารถที่จะกระทำได้สำหรับทุก ๆ Worksheet หรือไม่เกิดประโยชน์ใดที่จะต้องแสดงผลลัพธ์เป็นรูปภาพ Worksheet ในบทความนี้ได้ใช้ประโยชน์ของการแสดงผลลัพธ์เป็นรูปภาพสำหรับการออกแบบฐานรากและเสา โดยใน Worksheet ออกแบบฐานรากการแสดงผลลัพธ์เป็นรูปภาพถูกใช้เพื่อช่วยตรวจสอบพิกัดตำแหน่งของเสา, เสาเข็ม และแสดงตำแหน่งของหน้าตัดวิกฤติสำหรับแรงเฉือนที่เกิดเนื่องจากการดัดและแรงเฉือนเจาะ

ทะลุ ส่วนใน Worksheet ออกแบบเสา การแสดง
ผลลัพธ์เป็นรูปภาพถูกใช้เพื่อสร้าง Interaction Dia-
gram สำหรับรูปตัดและเหล็กเสริมของเสาที่ออกแบบ

ตัวอย่าง Worksheet ที่นำเสนอในบทความนี้สรุปไว้
ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวอย่าง Worksheet ที่นำเสนอในบทความนี้

ตัวอย่างที่	ประโยชน์ใช้งาน	การแสดงผลด้วยรูปภาพ
1	ออกแบบคานคสล.รูปตัดสี่เหลี่ยมผืนผ้า ¹ ไม่รับโมเมนต์บิด	ไม่มี
2	ออกแบบพื้นสองทาง ²	ไม่มี
3	ออกแบบเสาหน้าตัดกลมปอกเดี่ยว รับโมเมนต์ดัดสองแกน	มี
4	สร้าง Interaction Diagram ³ สำหรับเสา คสล. 8 รูปแบบ	มี
5	ออกแบบฐานราก ⁴	มี

เครื่องหมาย ที่แสดงในตัวอย่าง Worksheet
หมายถึงเซลล์ที่ต้องป้อนข้อมูล และใน Worksheet
เซลล์เหล่านี้จะถูก unprotect ไว้

- หมายเหตุ (1) ใช้สำหรับการออกแบบเบื้องต้น (Preliminary Design),
- (2) ออกแบบโดยใช้วิธีที่ 2 ตามมาตรฐาน
สำหรับอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กา
เอกสารอ้างอิง (1),
- (3) ใช้สำหรับออกแบบเบื้องต้น (Preliminary Design) โดยออกแบบหน้าตัด
สำหรับรับแรงอัดและโมเมนต์ดัดเพียง
แกนเดียว,

- (4) เหมาะสำหรับฐานรากที่มีเสาเข็มจำนวน
4 ต้นขึ้นไปและมีการจัดเรียงเสาเข็มใน
ลักษณะที่สมมาตรทั้ง 2 แกน และมีรูป
ร่างของฐานรากเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส
หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า ส่วน Worksheet
สำหรับการออกแบบฐานรากที่มีเสาเข็ม
จำนวน 2,3 ต้นและฐานรากที่มีเสาเข็ม
สมมาตรแต่มีรูปร่างของฐานรากเป็นรูป
หลายเหลี่ยม (Polygon) นอกเหนือ
จากรูปสี่เหลี่ยมหรือรูปวงกลม ได้จัดทำ
Worksheet แยกไว้ต่างหาก

สรุป

ข้อได้เปรียบของการประยุกต์ใช้โปรแกรมประเภทสเปรดชีทในงานออกแบบโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก

(1) การพัฒนา, สร้างและเขียน Worksheet ภายใต้อุปกรณ์สเปรดชีทกระทำสะดวกกว่าการเขียนโปรแกรมภายใต้อุปกรณ์ Tools ภาษาอื่น ๆ เช่น Basic, Fortran ฯลฯ เนื่องจากผู้เขียนสามารถจัดรูปแบบและลำดับขั้นตอนของ Worksheet และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมกับสภาพการใช้งานหรือตามวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ ทั้งนี้เนื่องจากคุณสมบัติสัมพัทธ์ (Relative) ของเซลล์ต่าง ๆ ทำให้สามารถที่จะตั้งชื่อ (Name) เคลื่อนย้าย (Move) ซ่อน (Hide) ได้ นอกจากนี้ผู้เขียนหรือผู้ใช้ยังสามารถที่จะมองเห็น Worksheet ได้อย่างทั่วถึงโดยเพียงการเคลื่อนย้าย Cursor และสามารถตรวจสอบความถูกต้องของตรรก (Logic) และสูตร (Formula) ได้ตลอดเวลาแม้แต่ในขั้นตอนย่อย ๆ

(2) การคำนวณและการแสดงผลเป็นไปอย่างรวดเร็ว และ ถูกต้องแม่นยำ ผลลัพธ์ (Output) ที่พิมพ์ออกมา มีรูปแบบ (Format) เป็นมาตรฐานที่แน่นอน เป็นระเบียบเรียบร้อยง่ายแก่การตรวจสอบและปราศจากความผิดพลาดที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจเหมาะสมสำหรับงานเตรียมรายการคำนวณเพื่อยื่นขออนุญาตและการเตรียมรายการคำนวณโครงสร้างซึ่งมีวิศวกรร่วมคำนวณหลายคน และต้องการผลลัพธ์ที่เป็นแบบแผนเดียวกัน

(3) มีความยืดหยุ่นที่สามารถจะตัดแปลงและ

แก้ไข Worksheet ให้เหมาะสมกับสภาพการใช้งานและตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน หรือผู้ใช้

(4) สามารถแสดงผลลัพธ์เป็นรูปภาพได้ตามความต้องการในบางกรณี เช่น การสร้าง Interaction Diagram สำหรับออกแบบเสาสั้น เป็นต้น

(5) สามารถประยุกต์ใช้ขั้นสูงซึ่งเป็นทางเลือกสำหรับผู้เขียนหรือผู้ใช้ที่มีความรู้ความชำนาญในการใช้โปรแกรมสเปรดชีทเป็นอย่างดี อาจเพิ่มเติม Worksheet ด้วยคำสั่งมาโคร (Macro Command) และการแปล (Compile) เพิ่มข้อมูล ที่มี File Extension ".WK1" ให้กลายเป็นเพิ่มข้อมูลที่มี File Extension เป็นอย่างอื่นเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการทำงานและป้องกันการแก้ไขเพิ่มข้อมูลซึ่งทั้งสองกรณีไม่กล่าวถึงรายละเอียด ณ ที่นี้

ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนคาดหวังว่าบทความนี้ จะเป็นประโยชน์แก่วิศวกรโครงสร้างซึ่งมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์และโปรแกรมประเภทสเปรดชีทเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา Worksheet สำหรับงานออกแบบโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กหรือ อาจรวมถึงการประยุกต์ใช้โปรแกรมประเภทสเปรดชีทในงานวิเคราะห์และออกแบบอื่น ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและคุณภาพของผลงานแล้วยังเป็นการประยุกต์ใช้โปรแกรมประเภทสเปรดชีท และเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

หนังสืออ้างอิง

1. คณะกรรมการสาขาวิศวกรรมโยธา พ.ศ. 2533-2534. "มาตรฐานสำหรับอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กโดยวิธีหน่วยแรงใช้งาน" ฉบับแก้ไขปรับปรุงครั้งที่ 2. พิมพ์ครั้งที่ 1. วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ. พ.ศ. 2534.
2. สนั่น เจริญเผ่า และ วินิต ช่อวิเชียร "คอนกรีตเสริมเหล็ก". พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ. พ.ศ. 2525.
3. สมศักดิ์ คำปลิว "การออกแบบอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก". พิมพ์ครั้งที่ 4. ซีเอ็ดดูเคชั่น. กรุงเทพฯ. พ.ศ. 2530.

ตัวอย่างที่ 10 Worksheet ออกแบบคาน คสล. รูปตัดสี่เหลี่ยมผืนผ้า ไม้รับโมเมนต์

RC RECTANGULAR BEAM, SUBJECT TO BENDING & SHEAR, WORKING STRENGTH METHOD

Project : Illustrative Problem (Reference No. 2, pp.203-206) 09/04/93
 By : Schabhon BH. 09:29 AM
 Beam No. : Location :

A. PROPERTIES OF MATERIAL

Steel grade ("SD-xx or" SR-xx) : SD-30
 Yield strength of steel, f_y : 3,000 ksc
 Allowable strength of steel, f_s : 1,500 ksc
 Modulus of Elasticity of steel, E_s : 2.04E+06 ksc
 Ultimate comp. strength of concrete, f_c : 145 ksc
 Factor : 0.45
 Allowable strength of concrete, f_c : 65.25 ksc
 Modulus of Elasticity of concrete, E_c : 1.83E+05 ksc

B. DESIGN PARAMETERS

$n = E_s/E_c$: 11
 $k = 1/[1+f_s/(n*f_c)]$: 0.324
 $j = 1 - k/3$: 0.892
 $R = f_c*j*k/2$: 9.42 ksc

C. LOADING

Maximum bending moment, M : 300 kg-m
 Maximum shear, V : 660 kg

D. SECTION (w/o checking of deflection)

Case	minimum required depth (m)	b =	D =
1) Simply	0.07	0.15	m
2) One end continuous	0.06	0.30	m
3) Both ends continuous	0.05		
4) Cantilever	0.13		

Type of support (1/2/3/4) : 1 Ok
 Concrete cover to surface of bar, d' : 0.03 m
 Span length, L : 1.60 m

E. REINFORCEMENTS & CAPACITY OF SECTION

	No. of bars, #	Diameter, mm	Other side	Main bar	
: 1 st. layer	2	16		2	
: 2 nd. layer					
: Percent, A_s/A_g			0.89		%
: Design depth, d			0.26		m
: Resisting moment, $M_r = R*b*d^2$			941		kg-m
: Status			Single		

F. REINFORCEMENTS

	Required	Provided	Status
$A_s = M/[f_s*j*d]$, sq.cm	2.72	4.02	Ok
$A_s' = (M-M_r)/[f_s*(d-d')]$, sq.cm	0.00	4.02	Ok
$A_s \text{ min} = 14/[f_y]*[b*D]$, sq.cm	3.65	4.02	Ok

G. SHEAR AND STIRRUP

	Possible	
: Use of shear reinforcement, $v \leq 1.32*f_c*j$		
$V_c = 0.29*f_c*exp(0.5*[B*d])$	1,351	kg
$V' = V-V_c$	0	kg
: Diameter, mm	6	9
$f_v = 0.50*f_y$, ksc	1,200	1,200
: Max. permissible spacing, S_{max} , m	0.13	0.13
		0.13

Note : Note : Effects from deep beam are included (d, M_r & V_c).

Remark : Input

ตัวอย่างที่ 14 Worksheet ออกแบบหาขนาด สล. ราบค้ำเหล็กชนิดต่าง ๆ ในรูปทรงแท่ง
(รูปแบบการวางตำแหน่งค้ำต่างกัน)

<<< PRELIMINARY DESIGN WORKSHEET FOR REINFORCED CONCRETE BEAMS, RECTANGULAR SECTION, SUBJECT TO BENDING AND SHEAR >>>

Project : Illustrative Problem,
By : Sabahon Brn.

PROPERTIES OF MATERIALS

STEEL GRADE : S1030 [SDXX or STRXX]
 fy : 3,000 ksc
 fs : 1,500 ksc
 Es : 2.0E+06 ksc
 Tr : 250 ksc
 Modulus : 0.45
 fc : 112.50 ksc
 Ec : 2.4E+05 ksc

DESIGN PARAMETERS
 f'c : 0.88
 fy : 18.46 ksc
 R = 1.75
 R = 1.75

MOMENT AND SHEAR
 M starting from : 500 kgm
 Increasing by : 250 kgm
 V starting from : 500 kg
 Increasing by : 250 kg

CONDITION OF SUPPORTS
 Span & depth (two checking of deflection)

Type	1st Support	2nd Support
1st Support	1st Support	2nd Support
2nd Support	Discontinuous	Discontinuous
3rd Support	Discontinuous	Continuous
4th Support	Continuous	Continuous
5th Support	Continuous	Continuous
6th Support	Continuous	Continuous
7th Support	Continuous	Continuous
8th Support	Continuous	Continuous
9th Support	Continuous	Continuous
10th Support	Continuous	Continuous
11th Support	Continuous	Continuous
12th Support	Continuous	Continuous
13th Support	Continuous	Continuous
14th Support	Continuous	Continuous
15th Support	Continuous	Continuous
16th Support	Continuous	Continuous
17th Support	Continuous	Continuous
18th Support	Continuous	Continuous
19th Support	Continuous	Continuous
20th Support	Continuous	Continuous
21st Support	Continuous	Continuous
22nd Support	Continuous	Continuous
23rd Support	Continuous	Continuous
24th Support	Continuous	Continuous
25th Support	Continuous	Continuous
26th Support	Continuous	Continuous
27th Support	Continuous	Continuous
28th Support	Continuous	Continuous
29th Support	Continuous	Continuous
30th Support	Continuous	Continuous
31st Support	Continuous	Continuous
32nd Support	Continuous	Continuous
33rd Support	Continuous	Continuous
34th Support	Continuous	Continuous
35th Support	Continuous	Continuous
36th Support	Continuous	Continuous
37th Support	Continuous	Continuous
38th Support	Continuous	Continuous
39th Support	Continuous	Continuous
40th Support	Continuous	Continuous
41st Support	Continuous	Continuous
42nd Support	Continuous	Continuous
43rd Support	Continuous	Continuous
44th Support	Continuous	Continuous
45th Support	Continuous	Continuous
46th Support	Continuous	Continuous
47th Support	Continuous	Continuous
48th Support	Continuous	Continuous
49th Support	Continuous	Continuous
50th Support	Continuous	Continuous

Support Type : 1 (1/2/3/4)

<<< Reinforcement >>>

<<< Slitup >>>

Beam	M	V	Sup.	L	Dmin	section		Tension		Compression		d	M	Status	Asy, sq cm		Slitup	Vc	V'	Dia., l', Spacing															
						b	d	1st	2nd	1st	2nd				Needed	Provided				Needed	Provided	mm	ksc	mm											
Bh...	500	500	1	4.00	0.05	OK	0.25	0.60	0.05	5	25	2	16	2	16	4	16	0.52	12.578	Single	18.35	28.56	OK	0.00	12.06	OK	24.60	28.56	OK	Yes	5.085	0	0.26	0.26	0.26
	750	750	1	4.00	0.05	OK	0.25	0.60	0.05	5	25	2	16	2	16	4	16	0.52	12.578	Single	18.35	28.56	OK	0.00	12.06	OK	24.60	28.56	OK	Yes	5.085	0	0.26	0.26	0.26
	1,000	1,000	1	4.00	0.05	OK	0.25	0.60	0.05	5	25	2	16	2	16	4	16	0.52	12.578	Single	18.35	28.56	OK	0.00	12.06	OK	24.60	28.56	OK	Yes	5.085	0	0.26	0.26	0.26
	1,250	1,250	1	4.00	0.05	OK	0.25	0.60	0.05	5	25	2	16	2	16	4	16	0.52	12.578	Single	18.35	28.56	OK	0.00	12.06	OK	24.60	28.56	OK	Yes	5.085	0	0.26	0.26	0.26
	1,500	1,500	1	4.00	0.05	OK	0.25	0.60	0.05	5	25	2	16	2	16	4	16	0.52	12.578	Single	18.35	28.56	OK	0.00	12.06	OK	24.60	28.56	OK	Yes	5.085	0	0.26	0.26	0.26
	1,750	1,750	1	4.00	0.05	OK	0.25	0.60	0.05	5	25	2	16	2	16	4	16	0.52	12.578	Single	18.35	28.56	OK	0.00	12.06	OK	24.60	28.56	OK	Yes	5.085	0	0.26	0.26	0.26
	2,000	2,000	1	4.00	0.05	OK	0.25	0.60	0.05	5	25	2	16	2	16	4	16	0.52	12.578	Single	18.35	28.56	OK	0.00	12.06	OK	24.60	28.56	OK	Yes	5.085	0	0.26	0.26	0.26
	2,250	2,250	1	4.00	0.05	OK	0.25	0.60	0.05	5	25	2	16	2	16	4	16	0.52	12.578	Single	18.35	28.56	OK	0.00	12.06	OK	24.60	28.56	OK	Yes	5.085	0	0.26	0.26	0.26
	2,500	2,500	1	4.00	0.05	OK	0.25	0.60	0.05	5	25	2	16	2	16	4	16	0.52	12.578	Single	18.35	28.56	OK	0.00	12.06	OK	24.60	28.56	OK	Yes	5.085	0	0.26	0.26	0.26
	2,750	2,750	1	4.00	0.05	OK	0.25	0.60	0.05	5	25	2	16	2	16	4	16	0.52	12.578	Single	18.35	28.56	OK	0.00	12.06	OK	24.60	28.56	OK	Yes	5.085	0	0.26	0.26	0.26
	3,000	3,000	1	4.00	0.05	OK	0.25	0.60	0.05	5	25	2	16	2	16	4	16	0.52	12.578	Single	18.35	28.56	OK	0.00	12.06	OK	24.60	28.56	OK	Yes	5.085	0	0.26	0.26	0.26

Beam No. Input

ตัวอย่างที่ 2 Worksheet ออกแบบพื้น คสล. สองทาง

<<< DESIGN OF RC TWO-WAY SLAB, USING EIT. METHOD II (COEFFICIENT METHOD) >>>

Project : Illustrative Problem 07/02/93
 By : Schabhon BH. 07:51 AM
 Slab No. : Floor :

AVAILABLE DESIGN CASES

- Case 1 : Interior
- Case 2 : One edge discontinuous
- Case 3 : Two edges discontinuous
- Case 4 : Three edges discontinuous
- Case 5 : Four edges discontinuous

A. PROPERTIES OF MATERIALS

Steel grade ("SD-xx or "SR-xx) : SR-24
 Yield Strength of steel, fy : 2,400 ksc
 Allowable strength of steel, fs : 1,200 ksc
 Modulus of elasticity of steel, Es : 2.04E+06 ksc
 Ultimate compressive strength of concrete, fc : 145 ksc
 Factor : 0.450
 Modulus of elasticity of concrete, Ec : 1.83E+05 ksc
 j : 0.875
 R : 10.687 ksc

B. CONFIGURATION

Design case : 1
 Short span, A : 4.50 m
 Long span, B : 5.00 m
 m = A/B : 0.90
 Interior

C. LOADING (KG/SQ.M)

DL	LL	FL	TL
288	150	10	448

D. COVERING, THICKNESS AND RESISTING MOMENT

Covering to primary layer : 0.020 m
 Max. moment, Mmax : 363 kg-m
 Required thickness : 0.078 m
 Minimum thickness (t min = 2*(A+B)/180) : 0.106 m
 Design thickness, t : 0.120 m
 Resisting moment, Mr : 1,069 kg-m
 Status : Ok

E. REINFORCEMENTS

Location	Coeff.	Moment (kg-m)	As (sq.cm)	6 mm @	9 mm @	12 mm @	15 mm @
Short span							
-M, cont.	0.040	363	3.46	0.082	0.184	0.327	0.511
-M, discont.	0.000	0					
+M	0.030	272	2.59	0.109	0.246	0.436	0.682
Long span							
-M, cont.	0.033	299	2.85	0.099	0.223	0.397	0.620
-M, discont.	0.000	0					
+M	0.025	227	2.16	0.131	0.295	0.524	0.818

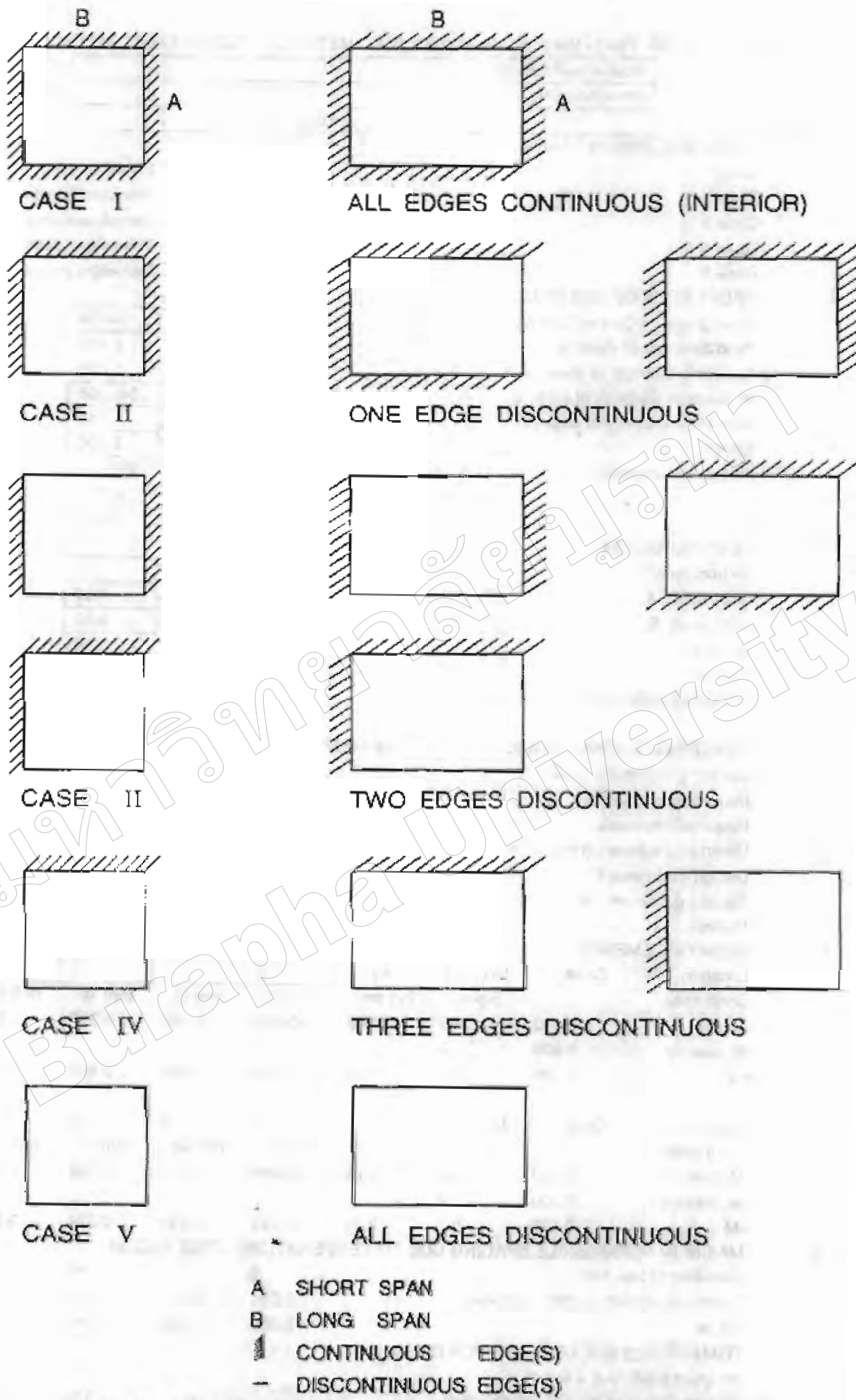
G. MAXIMUM PERMISSIBLE SPACING DUE TO TEMPERATURE STEEL AND 3σ

Diameter of bar, mm	6	9	12	15
S-temp (0.0018/0.0020/0.0025)*b*t, m	0.094	0.212	0.471	0.736
3*t, m	0.360	0.360	0.360	0.360

H. TRANSFERRED SHEAR TO SUPPORTS

On short span, V-A = w*A/3 : 672 kg-m
 On Long span, V-B = [w*A/3]*(3-m^2)/2 : 736 kg-m

Remark : : Input

KEY SLAB FOR TWO-WAY SLAB DESIGN

(FOLLOW EIT. STANDARD METHOD -II)

รูปที่ 1 รูปแผนของแผ่นผนังสองทางตามมาตรฐานสากล. วิธีถาวรออกแบบที่ 2

หัวข้อที่ 3 Worksheet ออกแบบเสาหน้าตัดกลมปลอกเดี่ยว รับโมเมนต์ดัดสองแกน

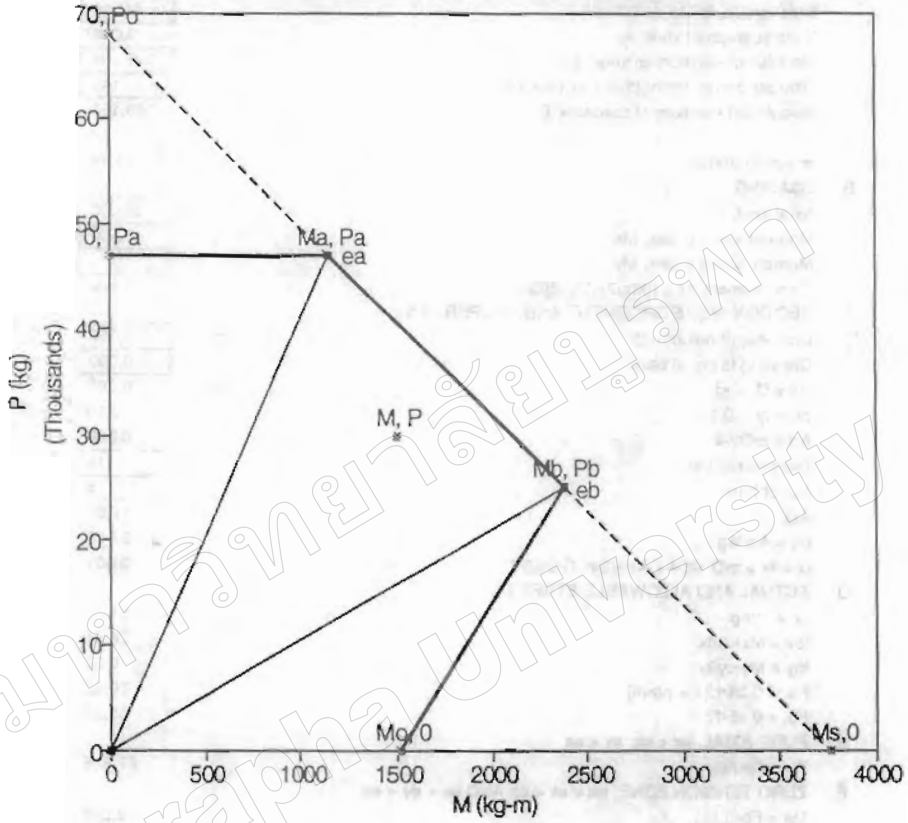
DESIGN OF RC COLUMN, CIRCULAR SECTION WITH SINGLE LOOP, SUBJECT TO BIAXIAL BENDING

Project :	Illustrative Problem (Reference No. 3, pp. 136-140)	05/03/93
By :	Sdhanbhon ๒H.	06:21 PM
Column :		Floor :

A. PROPERTIES OF MATERIALS			
Steel grade, SR-xx or SD-xx	:	SD-30	
Yield strength of steel, f_y	:	3,000	ksc
Modulus of elasticity of steel, E_s	:	2.04E+06	ksc
Ultimate comp. strength of concrete, f_c	:	145	ksc
Modulus of elasticity of concrete, E_c	:	183,153	ksc
n	:	11	
$m = f_y / [0.85 \cdot f_c]$	:	24.34	
B. LOADING			
Axial load, P	:	30,000	kg
Moment about x-axis, M_x	:	1,500	kg-m
Moment about y-axis, M_y	:		kg-m
Total moment, $M = [(M_x)^2 + (M_y)^2]^{0.5}$	:	1,500	kg-m
C. SECTION, REINFORCEMENT AND PROPERTIES			
Diameter of column, D	:	0.350	m
Covering to cg. of bars	:	0.030	m
$D_s = D - 2 \cdot d'$	:	0.247	m
$c_x = c_y = D/2$	:	0.18	m
$A_g = \pi \cdot D^2 / 4$	:	0.096	sq.m
Diameter of bar	:	19	mm
No. of bars	:	6	#
A_{st}	:	17.01	sq.cm
$p_g = A_{st} / A_g$	:	0.018	Ok
$I_x = I_y = \pi \cdot D^4 / 64 + A_{st} \cdot (2m-1) \cdot D_s^2 / 8$	:	0.001	m ⁴
D. ACTUAL AND ALLOWABLE STRESS			
$f_a = P / A_g$	:	31.18	ksc
$f_{bx} = M_x \cdot c_x / I_x$	:	26.01	ksc
$f_{by} = M_y \cdot c_y / I_y$	:	0.00	ksc
$F_a = 0.34 \cdot f_c [1 + p_g \cdot m]$	:	70.52	ksc
$F_b = 0.45 \cdot f_c$	:	65.25	ksc
E. PURE AXIAL, $e_x < e_a$, $e_y < e_a$			
$P_o = F_a \cdot A_g$	:	67,846	kg
F. ZERO TENSION ZONE, $e_a < e_x < e_b$ AND $e_a < e_y < e_b$			
$M_s = F_b \cdot (I / p_c)$	:	3,762	kg-m
$P_a = 0.85 \cdot A_g \cdot [0.25 \cdot f_c + 0.40 \cdot f_y \cdot p_g]$	:	46,997	kg
$e_a = M_s \cdot (1 / [P_a - 1 / P_o])$	:	0.025	m
$M_a = P_a \cdot e_a$	:	1,156	kg-m
G. BALANCE CONDITION, M_b, P_b			
$e_b = 0.43 \cdot p_g \cdot m \cdot D_s + 0.14 \cdot D$	:	0.095	m
$P_b = 1 / [1 / (F_a \cdot A_g) + e_b \cdot c / (I + F_b)]$	:	25,055	kg
$M_b = P_b \cdot e_b$	:	2,373	kg-m
H. PURE BENDING, $P = 0$			
$M_{ox} = M_{oy} = 0.12 \cdot A_{st} \cdot f_y \cdot D_s$	:	1,513	kg-m
I. ECCENTRICITY AND STATUS OF SECTION			
$e_x = M_x / P$	:	0.050	m
$e_y = M_y / P$	:	0.000	m
Status	:	Compression Control	
$f_a / F_a + f_{bx} / F_b + f_{by} / F_b$ (Compression control)	:	0.84	Ok
J. LOOP (CIRCULAR TIE)			
Diameter, mm		6	9
Max. allowed spacing, m		0.35	0.35
Remark	: Input		

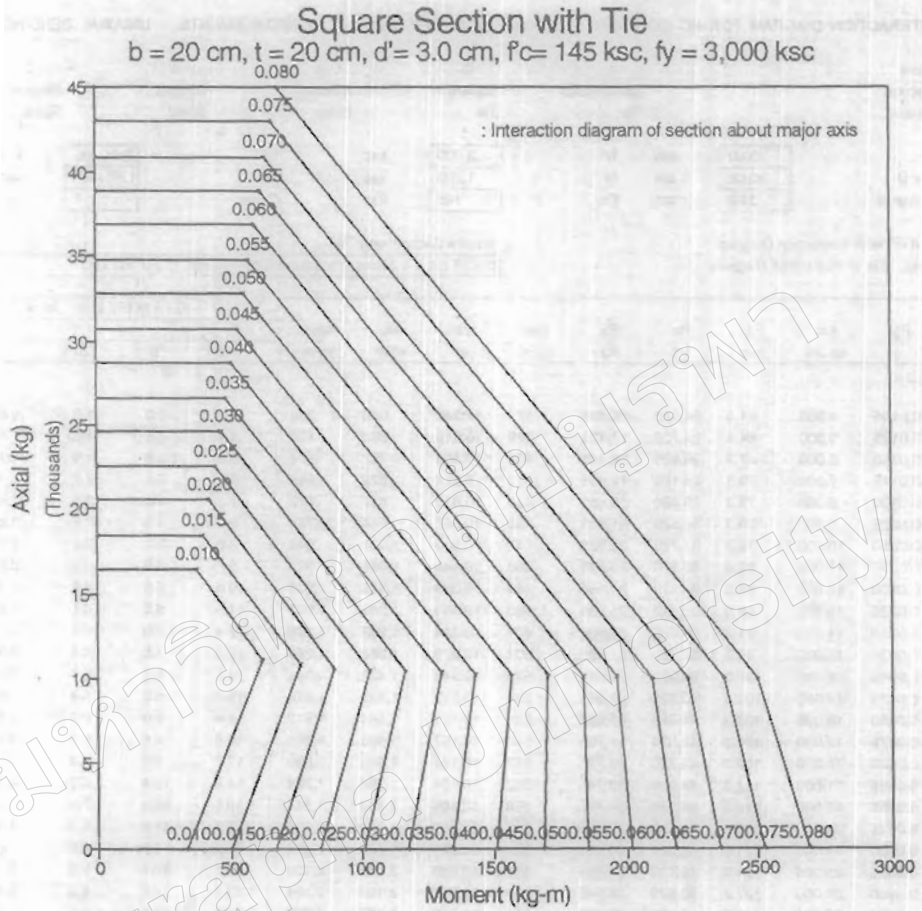
ตัวอย่างที่ 3 Worksheet ออกแบบเสาหน้าตัดกลมขดเดี่ยว รับโมเมนต์ดัดสองแกน (ต่อ)

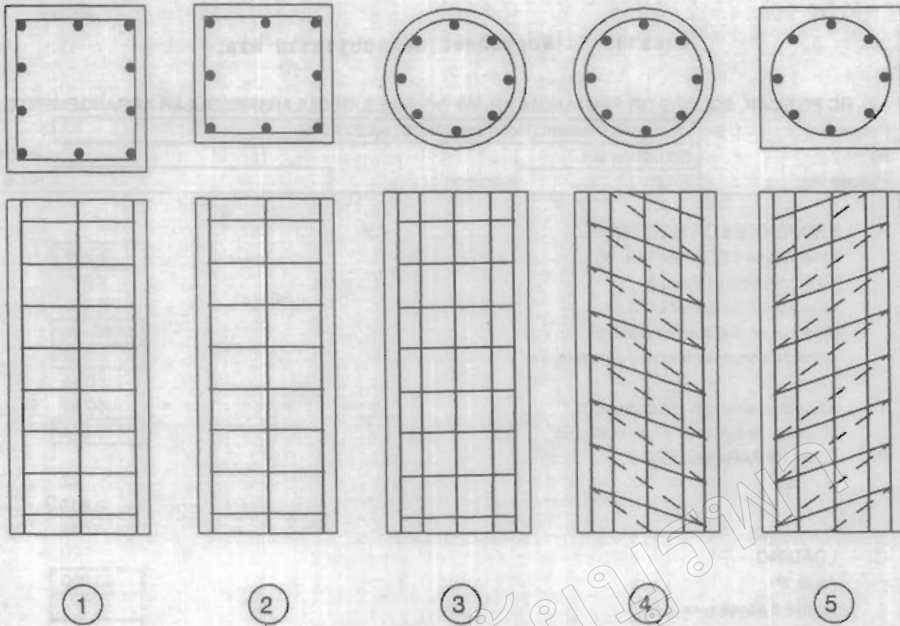
Circular Section with Loop (single tie)
Diameter 0.35 m, f_y 3,000 ksc, f_c 145 ksc.

ตัวอย่างที่ 4 Worksheet สร้าง Uniaxial Interaction Diagram (ต่อ)
(สำหรับเสา คสล. 5 รูปแบบ)

VARIOUS TYPE OF COLUMN SECTION

รูปที่ 2 รูปแบบของเสาตล.ซึ่งสามารถใช้ Worksheet ในตัวอย่างที่ 4
 สร้าง Uniaxial Interaction Diagram ได้

Column ID	Section	Material	Reinforcement	Properties	Notes
1	Square	Concrete	Steel	...	...
2	Square	Concrete	Steel	...	...
3	Circular	Concrete	Steel	...	...
4	Rectangular	Concrete	Steel	...	...
5	Rectangular	Concrete	Steel	...	...

ตัวอย่างที่ 5 Worksheet ออกแบบฐานราก คสล.

<< RC PILECAP, SQUARE OR RECTANGULAR, W/ "n" PILES, REGULAR/IRREGULAR ARRANGEMENTS >>

 Project : Illustrative Problem (Reference No. 2, pp.203-206)
 By : Schabhon BH. 09/01/93
 Pilecap No. : F-12 Location : 10:06 AM

A. PROPERTIES OF MATERIAL				
Steel grade (*SD-xx or *SR-xx)	:	SD-28		
Yield strength of steel, f_y	:	2,800	ksc	
Allowable strength of steel, f_s	:	1,400	ksc	
Modulus of elasticity of steel, E_s	:	2.04E+06	ksc	
Ultimate comp. strength of concrete, f_c	:	133	ksc	
Factor	:	0.45		
Allowable strength of concrete, f_c	:	60.00	ksc	
Modulus of elasticity of concrete, E_c	:	175,624	ksc	
B. DESIGN PARAMETERS				
$n = E_s/E_c$	:	12		
$j = 1 - k/3$	:	0.887		
$R = f_c * j * k/2$	:	9.034	ksc	
C. LOADING				
Axial, P	:	25,000	kg	
Moment about x-axis, M_x	:		kg-m	
Moment about y-axis, M_y	:		kg-m	
Eccentricity along x-axis, e_x	:		m	
Eccentricity along y-axis, e_y	:		m	
Total moment about x-axis, M_x	:	0	kg-m	
Total moment about y-axis, M_y	:	0	kg-m	
D. CONFIGURATION OF PILECAP AND COLUMN				
Diameter of pile	:	0.17	m	
Total depth of pilecap	:	0.30	m	
Cover to cg. of bars	:	0.05	m	
Design depth	:	0.25	m	
Dimension of column // y-axis, a	:	0.30	m	
Dimension of column // y-axis, c	:	0.20	m	
Capacity of pile, P_{safe}	:	2,500	kg/ea	
No. of piles needed	:	10.8	ea	
No. of piles used	:	12	ea	
No. of Row(s)	:	4	#	
No. of column(s)	:	3	#	
		Minimum	Used	
Spacing of row(s)	:	0.50	0.50	m
Spacing of column(s)	:	0.50	0.50	m
Short side (width), x	:	1.33	1.40	m
Long side (depth), y	:	1.83	1.90	m
Total load, include pilecap	:		26,915	kg
E. PILES ARRANGEMENT				

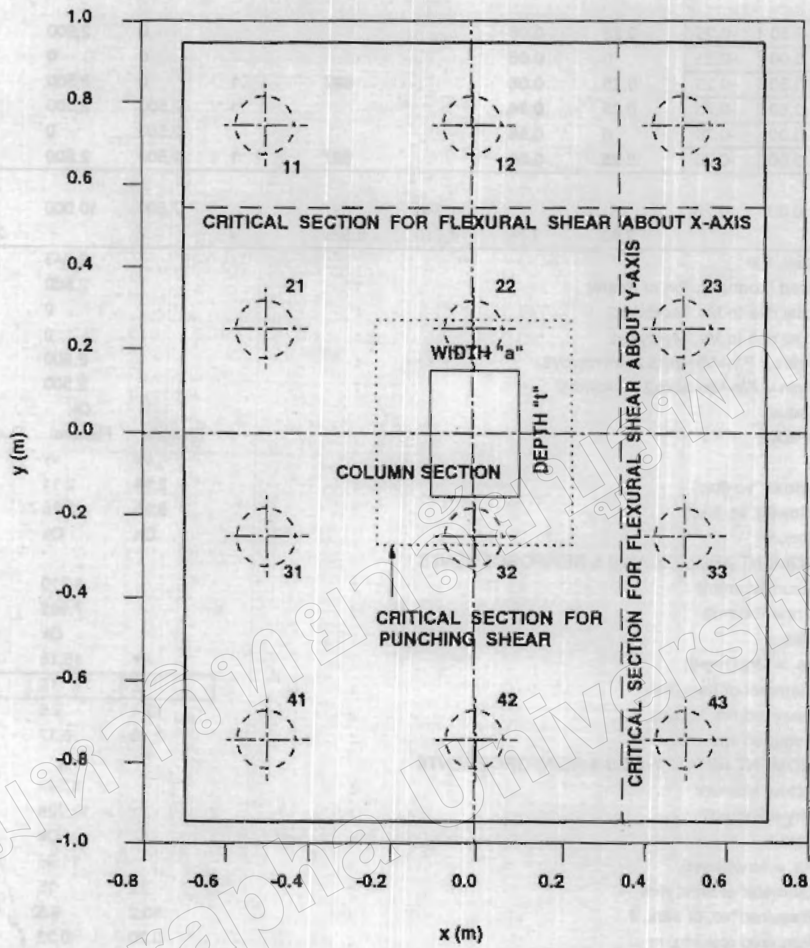
No.	Co-ordinate, m		cx2 sq.m	cy2 sq.m	Mx kg-m	My kg-m	Effective Pile(s) #	Flexural shear, kg		Punching P'.. kg
	x	y						Px	P'y	
11	-0.50	0.75	0.25	0.56	1,346			2,500	2,500	2,500
12	0.00	0.75	0	0.56	1,346			2,500	0	2,500
13	0.50	0.75	0.25	0.56	1,346	897	1	2,500	2,500	2,500
21	-0.50	0.25	0.25	0.06	224			0	2,500	2,500
22	0.00	0.25	0	0.06	224			0	0	1,042
23	0.50	0.25	0.25	0.06	224	897	1	0	2,500	2,500

ตัวอย่างที่ 5 Worksheet ออกแบบฐานราก คสล. (ต่อ)

31	-0.50	-0.25	0.25	0.06			0	2,500	2,500
32	0.00	-0.25	0	0.06			0	0	1,042
33	0.50	-0.25	0.25	0.06	897	1	0	2,500	2,500
41	-0.50	-0.75	0.25	0.56			2,500	2,500	2,500
42	0.00	-0.75	0	0.56			2,500	0	2,500
43	0.50	-0.75	0.25	0.56	897	1	2,500	2,500	2,500
Max.	0.50	0.75			1,346	897		7,500	10,000
Total			2.00	3.75	4,710	3,589	4		27,083
Axial, P/n									
Used (normally, P/n or Psafe)									
Axial due to M_x , $M_x=dx/dx^2$									
Axial due to M_y , $M_y=dy/dy^2$									
$P_{max} = P/n + M_x \cdot dx/dx^2 + M_y \cdot dy/dy^2$									
$P_{min} = P/n - M_x \cdot dx/dx^2 - M_y \cdot dy/dy^2$									
Status									
F. SHEAR									
Flexural									
Flexural									
Punching									
Actual, v. (ksc)									
Allowed, vc (ksc)									
Status									
G. MOMENT ABOUT X-AXIS & REINFORCEMENTS									
Actual Moment									
$M_x = R \cdot b \cdot d^2$									
Status									
$A_s = M_x / [f_s \cdot d]$									
Diameter of bars, mm									
Required No. of bars, #									
Required spacing, m									
H. MOMENT ABOUT Y-AXIS & REINFORCEMENTS									
Actual Moment									
$M_y = R \cdot b \cdot d^2$									
Status									
$A_s = M_y / [f_s \cdot d]$									
Diameter of bars, mm									
Required No. of bars, #									
Required spacing, m									
I. BONDING									
Diameter of bars, mm									
Bonding stress, u (ksc)									
Perimeter $l_X = V[u \cdot d]$, cm									
Required No. of bars, #									
Required spacing, m									
Perimeter $l_Y = V[u \cdot d]$, cm									
Required No. of bars, #									
Required spacing, m									
J. TEMPERATURE STEEL, $[0.0018/0.0020/0.0025] \cdot b \cdot t$									
Diameter of bars, mm									
Required No. of Bars along x-axis, #									
Required spacing, m									
Required No. of Bars along y-axis, #									
Required spacing, m									
Remark: ____ : Input									

ตัวอย่างที่ 5 Worksheet ออกแบบฐานราก คสล. (ต่อ)

PILE AND FOOTING ARRANGEMENT